

Temps de terra: 12 històries de dones que fan territori

La Venda de Proximitat està regulada i permet identificar els pagesos catalans que venen ells mateixos els seus productes al públic, segons el Decret 24/2013.

ÍNDEX

01. Pròleg	3
02. Mans que sumen: l'economia col·laborativa en femení	4

PRÒLEG

Hi ha un rellotge que no porta agulles. El marquen la llum que s'allarga o s'escurça, la fruita que madura, la pluja que arriba o es fa esperar. Qui viu al camp aprèn a llegir-lo sense adonar-se'n. Sap quan és **temps de collir**, quan és **temps de regenerar**, quan és **temps de florir** i quan és **temps de madurar**.

Aquest llibre segueix aquest rellotge. Dotze capítols, un per cada mes, de setembre a agost. Cada un és una porta oberta a una manera diferent de viure el territori: des de les cooperatives que sumen mans fins a les dones que cultiven el mar, des de les que cuiden el bosc fins a les que transformen la collita en aliment, en ofici i en memòria.

L'any passat vam parlar de **dones que arrelen**. Aquest any volem mirar què passa quan aquestes arrels es troben. Perquè cap dona del món rural camina sola. Darrere de cada projecte hi ha una veïna que dona un cop de mà, una mare que va ensenyar un ofici, una xarxa que sosté quan tot trontolla.

El camp català afronta sequeres, incendis i pobles que es buiden. Però també hi batega una energia nova: la de les dones que tornen, les que es queden i les que comencen de zero. Totes comparteixen una convicció: **el territori no és un paisatge per mirar, sinó una casa per cuidar**.

Llegiu aquestes històries a poc a poc, com es menja un fruit de temporada. I, si en acabar alguna us fa pensar en la dona que hi ha darrere del que poseu a taula, aquest llibre haurà complert la seva missió.

Perquè cada temps té la seva feina. I cada feina, quan es fa amb cura, fa territori.

MANS QUE SUMEN: L'ECONOMIA COL·LABORATIVA EN FEMENÍ

Al setembre, el camp fa olor de most i de pressa. Les vinyes s'omplen de cubells, les caixes de fruita s'apilen als marges i els dies semblen massa curts per a tanta feina. És el moment de l'any en què es fa més evident una veritat que el món rural coneix des de sempre: **ningú no collita sol**.

Durant generacions, la verema, la sega o la matança del porc eren feines de tot el poble. Avui, la tecnologia ha canviat moltes coses, però la necessitat de sumar mans continua sent la mateixa. I en aquesta nova manera d'entendre el treball compartit, les dones hi tenen un paper cada vegada més destacat.

Tres germanes, un somni

A Bellmunt del Priorat, la Mercè, l'Elena i la Marina van decidir un dia fer un pas que moltes persones només s'atreveixen a imaginar. Tres germanes, un ramat propi i un projecte comú: la **Formatgeria Linens**. Juntres van començar a donar forma a un projecte de vida en què cada formatge porta la cura pels animals i l'amor per un paisatge exigent i bell.

La seva història mostra una idea que es repeteix en moltes experiències rurals: **quan es comparteix la feina, també es comparteixen les pors**. Una sola persona pot sentir-se aclaparada per les hores al ramat, la burocràcia, la venda i els imprevistos. Tres persones que es reparteixen responsabilitats i es donen suport tenen molta més força per resistir.

Cooperar per arribar més lluny

El cooperativisme agrari té a Catalunya una tradició de més d'un segle. Els cellers cooperatius, les cooperatives de fruita o d'oli van néixer perquè els petits productors poguessin competir en un mercat que els superava. Avui, aquest model es reinventa amb noves fórmules: obradors compartits, agrupacions de venda directa i plataformes que connecten diversos productors amb les persones consumidores.

És el cas de **Més Fresc Que Mai**, que porta a domicili fruites, verdures, formatges, vins i caves de petits productors artesanals i de proximitat. La seva proposta demostra que els projectes petits, quan s'uneixen, poden arribar a moltes més llars sense perdre la seva essència.

La Teresa és pagesa al Baix Penedès. Fa anys que forma part d'una agrupació de productores que comparteixen una furgoneta i un punt de venda. "Sola no podia anar a tres mercats cada setmana", explica. *"Ara ens repartim els dies. Una ven el meu producte i jo el seu. Hem guanyat temps, però sobretot hem guanyat companyia."*

Una altra manera de fer economia

L'economia col·laborativa femenina té trets propis. Moltes d'aquestes dones no busquen créixer a qualsevol preu, sinó **créixer de manera sostenible**. Volen guanyar-se la vida dignament sense renunciar a conciliar, sense esgotar la terra i sense perdre el vincle amb el territori.

Als consells rectors on les dones tenen veu, sovint entren a la conversa temes que abans quedaven en segon pla. Es parla d'horaris compatibles amb la criança, de formació per a les noves sòcies, de la salut del sòl i de la relació amb el poble. No és que les dones cooperin "per naturalesa". És que moltes d'elles han après, per necessitat, que **sense xarxa no hi ha futur**.

Pobles que resisteixen

Cada cooperativa o projecte col·lectiu que funciona és molt més que una empresa. És una escola que manté alumnes, un comerç que no abaixa la persiana, un paisatge que continua cuidat. Quan el valor que genera el camp es queda a la comarca, el poble respira.

També és una porta per a les joves que volen incorporar-se al sector. Començar sola és difícil: calen terres, maquinària, coneixement i capital. Entrar en un projecte col·lectiu permet aprendre al costat d'algú amb experiència i reduir riscos. Així, el relleu generacional deixa de ser un problema per convertir-se en una oportunitat.

El valor del que es comparteix

Quan la verema acaba i les caixes buides tornen al magatzem, queda una sensació difícil d'explicar. És el cansament compartit, les rialles a l'hora d'esmorzar, la satisfacció de veure que la feina de tot un any ha arribat a bon port. Aquesta sensació no es pot comprar ni vendre, però és potser el que manté viu el món rural.

Les dones que cooperen ens recorden que el camp no és una suma d'individus, sinó una **comunitat**. Que el que no pot fer una sola persona ho aconsegueix un grup. I que la collita més valuosa no sempre es mesura en quilos.

Reflexió final

El que sembrem juntes, ho collim juntes. I cada mà que se suma és una arrel més que sosté el territori.